

Codi: 111461

Assignatura: Temes d'Història de la Filosofia: Tragèdia Àtica, Filosofia i Religió

Tipus: optativa

Crèdits: 6

Cicle: segon

Semestre: primer

Grup: B1

Professorat: Antonio Alegre Gorri

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Llengua: castellà

Objectius

Penetrar, en la mesura que es pugui, en la sensibilitat de la cultura i de la filosofia de la Grècia antiga, tenint molt present els factors de l'oralitat i la representació.

Temari

La tremenda essència de la conflictivitat, de la guerra (*polemos*) humana en tots els sentits. Aquesta idea, tan ben expressada pel genial Heràclit, es va intentar solucionar al segle v aC, a Grècia, i sobretot a Atenes, de tres maneres diferents:

- mitjançant la democràcia, que, per mitjà de la llei, regula els conflictes;
- mitjançant la tragèdia, que expressa els conflictes, però intenta regular-los a través de la publicitat representativa;
- mitjançant la filosofia, aquesta dialèctica unificadora que assoleix la multiplicitat amb Aristòtil.

Hi ha estructures universals de comportament i de relació? Per què, llavors, sols les van expressar, de manera magistral, els tràgics atenesos? Té molt a veure amb el pas, a tots els nivells, del caos al cosmos, de l'anòmia a la llei. La tragèdia àtica ha estat, és i serà font de reflexió inesgotable. En aquest curs tindrem en compte, sens dubte, les diferents i potents teories sobre la tragèdia, com ara les de Goethe, Hölderlin, Nietzsche, René Girard, etc. Però farem una cosa que és important: de vegades, es teoritza sobre teories sobre la tragèdia àtica sense conèixer-ne els textos directes; la nostra dinàmica serà:

- llegir totes les tragèdies àtiques conservades
- reflexionar-hi des de les diverses teories, però, sobretot, des de les teories dels grecs.

Estudiarem el model antic, és a dir, com els grecs entenen els seus avantpassats recents i contemporanis; per això, hem de llegir els diàlegs de Plató on hi hagi notícies dels tràgics o els diàlegs constructius en forma de tragèdia i, òbviament, també s'ha de treballar la *Poètica* d'Aristòtil.

Recomanacions: seria interessant assistir a alguns cursos sobre cultura i religiositat gregues que s'imparteixen a la Facultat de Filologia Grega, i també a d'altres d'antropologia cultural. Al començament del curs es donaran indicacions respecte a aquests cursos.

Bibliografia bàsica

1. Fonts

Totes les tragèdies d'Èsquil, Sòfocles i Eurípides. Afortunadament totes estan traduïdes al castellà per l'editorial Gredos de Madrid. N'hi ha moltes de traduïdes al català a la Bernat Metge de Barcelona. També són esplèndides les traduccions franceses de Les Belles Lettres.

ARISTÒFANES. *Comèdies*. Barcelona: Bernat Metge, 1969-1977, vol. v.

ARISTÒTIL. *Poètica*. [Edicions de Gredos o de la Bernat Metge].

PLATÓ. Els diàlegs que parlen de la tragèdia.

2. Bibliografia secundària

ALSINA CLOTA, Josep. *Tragedia, religión y mito entre los griegos*. Barcelona: Labor, 1971.

BENJAMIN, Walter. *El origen del drama barroco alemán*. Madrid: Taurus, 1990.

BOWRA, Cecil M. *La Atenas de Pericles*. Madrid: Alianza Editorial, 1983.

BURKHARDT, Jacob. *Historia de la cultura griega*. Barcelona: Iberia, 1974.

DODDS, Eric R. *Los griegos y lo irracional*. Madrid: Alianza Editorial, 1985.

KAUFMANN, Walter. *Tragedia y filosofía*. Barcelona: Seix Barral, 1978.

LESKY, A. *La tragedia griega*. Barcelona: Labor, 1973.

— —. *Historia de la literatura griega*. Madrid: Gredos, 1989.

MIRALLES, Carles. *Tragedia y política en Esquilo*. Barcelona: Ariel, 1968.

NIETZSCHE, Friedrich. *El nacimiento de la tragedia*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.

RODRÍGUEZ ADRADOS, Francisco. *Fiesta, comedia y tragedia*. Madrid: Alianza Editorial, 1983.

Es donarà més bibliografia detallada al llarg del curs.

Sistema d'avaluació

30% Treballs escrits de capacitació sobre la cultura, la filosofia i la religió gregues.

40% Actuació en la representació de 3 tragèdies i participació en un fòrum de discussió sobre elles.

30% Assistència regular a classe.

Qui vulgui acollir-se a l'avaluació única haurà de fer o un examen escrit o un treball sobre la matèria.

El termini per acollir-se a l'avaluació única finalitza el dia 4 d'octubre de 2007.

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant

Es fa una avaluació continuada tenint en compte l'assistència a classe i les lectures que s'hagin fet per fomentar l'oralitat i la representació.